

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ג

שם השיעור: שיכול ידיו של יעקב

שם המרצה (כתובת דוא"ל) – אליעזר קשתיאל skashtiel@gmail

1. בראשית מח - ויקח יוסף את שנייהם את אפרים בימינו משמאל ישראל ואת מנשה בשמאלו מימין ישראל ויגש אליו: וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה שכל את ידיו כי מנשה הבכור: ... ויאמר יוסף כי יושית אביו ידימינו על ראש אפרים וירע בעיניו ויתמך ידאביו להסיר אתה מעל ראש אפרים על ראש מנשה: ויאמר יוסף אל אביו לא יבן אבי פיזה הבכר שים מינה על ראשו: ומאן אביו ויאמר ידעתי בני ידעתי גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא הגוים: ויברכם ביום ההוא לאמור בך וברך ישראל לאמר ישמך אלהים כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנשה:

רש"י - כל העולם יתמלא בצאת שמעו וישמו פשיעמיד חמה בגבעון וירח בעמק אילון.

2. בראשית מז- ועתה שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים עדיבאי אליך מצרימה ליהם אפרים ומנשה פראובן ושמעון יהירלי: דברי הימים א, ה- ובני ראובן בכור ישראל לך הוא הבכור ובחללו יצועי אביו נתנה בכרתו לבני יוסף בדישראל ולא להתיחש לבכרה: כי יהודה גבר באחיו ולנגיד ממנו והבכרה ליוסף:

3. בראשית רבה, א - דרש רבי יהודה בן פזי במעשה בראשית בהדיה דבר קפרא, למה נברא העולם בב', להודיעך שהן שני עולמים, העולם הזה והעולם הבא. דבר אחר, ולמה בב' - שהוא לשון ברכה, ולמה לא באל"ף - שהוא לשון אריה.

4. תנחומא, אחרי מות יא- בקש יהושע לשתק את החמה, אמר לו: שמש בגבעון דום. לא אמר עמד אלא דום. למה אמר לו דום. שכל זמן שהוא מקלס, יש בו כח להלך. דמם, עמד. לך אמר לו יהושע שיעמד, שנאמר: שמש בגבעון דום. אמר לו השמש ליהושע, יהושע, וכי יש קטן אומר לגדול ממנו דום. אני נבראתי ברביעי, ובני אדם בששי, ואתה אומר לי דום? אמר לו יהושע, בן חורין שהוא קטן ויש לו עבד זקן, אינו אומר לו שתק ואברהם אבי הקנה לו הקדוש ברוך הוא שמים וארץ, שנאמר: ברוך אברהם לאל עליון קונה שמים וארץ (בראשית יד, ט). ולא עוד, אלא שונשתחנה השמש לפני יוסף, שנאמר: והנה השמש והירח וגו' (בראשית לז, ט). הוי, שמש בגבעון דום.

קהלת א - מה שהיה הוא שיהיה ומה שנעשה הוא שיעשה ואין פליחך תחת השמש .

5. אורות הקדש, ג - היושר הוא הדבר היותר עיקרי בהווה, העיגולים הנם טפלים לו, ... בתוך העיגולים עצמם, בתוך חקי ההווה המוכרחים, בתוך חקי הברזל האיתנים, שאינם משתנים בפעולתם על גוי ועל אדם יחד, הפועלים את טובם על כל הרעים, ומקדיחים בצד הבווער שלהם גם את הטובים והישרים, בתוכיות פנימיות רק היושר הולך ופועל, הנם הולכים לתכונת היושר ובשבילו.

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ג